

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКООРІЄНТОВАНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Тетяна ГЕРЛЯНД

докт. пед. наук, старший науковий співробітник,

Інститут професійної освіти НАПН України

Київ, Україна

Abstract. The possibilities of applying eco-oriented pedagogical technologies in professional education institutions in context of the need for careful attitude to natural resources and environment are analyzed. The expediency of implementing these technologies in the professional training of future qualified workers and environmental direction of the content of professional training are substantiated.

Key words: professional education, eco-oriented technologies, professional training, future qualified workers.

Анотація. Проаналізовано можливості застосування екоорієнтованих педагогічних технологій у закладах професійної освіти в контексті необхідності дбайливого ставлення до природних ресурсів і навколишнього середовища. Обґрунтовано доцільність упровадження цих технологій у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників та екологічного спрямування змісту професійного навчання.

Ключові слова: професійна освіта, екоорієнтовані технології, професійна підготовка, майбутні кваліфіковані робітники.

За сучасних умов загострення екологічної ситуації в Україні, зростає необхідність актуалізації підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у закладах професійної освіти в контексті прийняття ними природобезпечних і здоров'язберезувальних рішень і відповідальності за наслідки своєї професійної діяльності в докільлі. Це зумовлено значними потенційними можливостями закладів професійної освіти щодо формування екологічної компетентності майбутніх фахівців та недостатньою теоретичною й методичною розробкою порушеної проблеми, відсутністю концептуальних, системних і фундаментальних досліджень стосовно формування цієї компетентності в процесі професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

При цьому зростає роль екоорієнтованої діяльності викладача закладу професійної освіти, котра пов'язана з екологічно спрямованим навчанням майбутніх кваліфікованих робітників, воно відбувається з позиції збереження здоров'я людини та навколишнього середовища; здійснення спільно зі здобувачами освіти еколого-валеологічної просвіти, громадськості; самовдосконалення, підвищення власної професійної майстерності в галузі збереження здоров'я та охорони природи тощо.

Стан екологічної освіти у закладах професійної освіти значною мірою залежить від рівня сформованості відповідної компетентності викладача та його професійної готовності до означеного напрямку педагогічної діяльності. Досягти цього можливо шляхом формування цієї готовності до розроблення і застосування екоорієнтованих педагогічних технологій в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців [1, с. 47].

Відомо, що традиційна педагогічна технологія навчання в освіті зорієнтована на донесення наукових знань, з одного боку, та їх засвоєння – з іншого. Вона виходить з того, що зовнішнє безпосередньо формує внутрішнє. Здобувач освіти підпадає під поняття «об'єкт», який керується за допомогою зовнішніх впливів, загальних стандартів та нормативів, забезпечуючи формування та розвиток власних пізнавальних процесів і якостей, задуманих та спрогнозованих викладачем. Але він сприймає лише те, що може й хоче сприймати, переломлюючи навчальні впливи через призму своєї індивідуальності, тобто як «суб'єкт». Таке навчання необхідно трансформувати в інше, при якому здобувач освіти стає суб'єктом навчання.

Отже, потреба у нових педагогічних технологіях, зокрема й екоорієнтованих, спричиняється новими потребами суспільства, що спрямовані на досягнення гармонії у відносинах між людиною, суспільством і природою.

Наприклад, виникненню технології програмованого навчання передували розвиток кібернетики; створення технології контекстного навчання відбувалось завдяки розвитку діяльнісного підходу в освіті. Отже, у процесі становлення екоорієнтованої технології можна виокремити такі етапи: актуалізація суспільної потреби у збереженні довкілля – фундаментальні знання у науковій думці щодо сталого розвитку – розробка нової екоорієнтованої технології – популяризація та реалізація цієї технології в педагогічній системі.

У новій екоорієнтованій технології навчання ставиться мета виявити закономірності взаємодії викладачів та здобувачів освіти, а саме: змісту, форм і методів, засобів й джерел навчання. При такому підході ця технологія представляє, по-суті, організацію такого процесу навчання, що передбачає певну систему дій та взаємодії всіх елементів цього процесу, що сприяють забороні небезпечних дій як для людини, так і для природи [2, с. 235].

Отже, екоорієнтована технологія навчання – це система науково обґрунтованих дій та взаємодії елементів освітнього процесу, здійснення яких гарантує реалізацію поставлених цілей навчання, що спрямовані на досягнення гармонії у відносинах між людиною, суспільством і природою.

Програмно-методичне забезпечення екоорієнтованої технології повинно задовольняти вимоги науковості, системності, технологічності, достатньої повноти і реальності здійснення [3, с. 140]. Від професіоналізму викладачів залежить якість результатів, отриманих упродовж реалізації екоорієнтованої технології. Саме проблема якості відтворення конкретної технології викладачами обумовлює її затребуваність у педагогічному середовищі.

Список використаних джерел

1. Герлянд Т. М. Забезпечення ефективності професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників засобами екоорієнтованих педагогічних технологій. *Інноваційна професійна освіта. Професійна освіта для сталого розвитку: виклики в умовах воєнного стану, результати і перспективи*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: ІПО НАПН України, 2022. С. 46-48.
2. Каленський А. А., Герлянд Т. М. Принципи розроблення та застосування екоорієнтованих педагогічних технологій. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка: педагогічні науки*, 2022. №3(50). Ч. 1. С. 233-238.
3. Пятничук Т. В. Застосування екоорієнтованої технології проблемного навчання у підготовці майбутніх робітників будівельної галузі. *Professional Pedagogics*. 2022. №1(24). С. 138-144.